

TILVÆKST Grovfoder nr. 8, 31. marts 2025

Indhold

- **Mark**
- Aktuelt i græs
- Todelt gylletildeling til majs?
- Ukrudtsbekæmpelse i foderroer
- **Regler og tilskud**
- GLM 7 – treårsreglen, majs
- Husk 4 % brak ved leje af ekstra jord
- Slåningsbrak kan slås i april – husk billeddokumentation

MARK

Aktuelt i græs

Af planterådgiver Thomas Harbo

Efter en nedbørsfattig marts måned er de fleste græsmarker farbare. Næsten alle marker har da også fået gylle eller handelsgødning, og mange marker er blevet færdiggødsket. Nattefrosten har holdt ved frem til den forgangne weekend, og mange græsmarker på lave, kølige arealer bærer præg heraf og er blevet gustne og kedelige at se på. I den aktuelle langtidsprognose spås ingen nattefrost, og med søndagens nedbør bør du få tildelt den sidste gødning til græsmarkerne, så fugten kan udnyttes til at få gødningen opløst, og græsset kan udnytte de gode betingelser i den kommende periode med lune temperaturer.

Billede 1 Græsmarker på lavere, kølige arealer bærer stadig præg af nattefrosten, og væksten er sparsom, skønt der er tildelt gødning for 1-2 uger siden (Foto: Thomas Harbo, SAGRO).

Enkelte er så småt begyndt at tænke på vanding af græsmarkerne, men det er dog ikke aktuelt endnu. Selv hvis du ikke har fået nedbør søndag, vil der med den aktuelle femdøgnsprognose ikke være et nedbørsunderskud større end 25 mm

ultimo denne uge. Der anbefales vanding ved 30 mm nedbørsunderskud på JB 1 på nuværende tidspunkt.

Todelt gylletildeling til majs?

Af planterådgiver Peter Siebert

Flere mangler gylle til majsmarkerne. Løsningen kan være at anvende mere handelsgødning eller at udbringe gylle ad to omgange.

Flere sammenfaldende faktorer medfører, at vi får spørgsmål om, hvorvidt det kan være en idé at tildele gylle til majs ad to omgange. Første omgang som sædvanligt ved nedfældning inden såning af majs og så igen i start/midt juni, hvor majs har 5-7 blade.

Årsagen til, at spørgsmålet rejser sig er, at mange tidligere har anvendt kvægundtagelses-bestemmelserne og derfor tidligere har haft mere gylle til rådighed til eget brug. Den ekstra mængde gylle skal nu afsættes væk fra ejendommen, og det skal som udgangspunkt afsættes i foråret, da modtageren skal bruge det her. Derudover har vejret og føret været usædvanligt tørt de sidste par måneder, og der har været muligt at færdes på mange af de græsarealer, som ellers normalt ikke kan få gylle til første slæt. Alle disse faktorer medfører samlet at gyllebeholdningen på nogle ejendomme er lidt lavere end forventet, da planerne blev lagt.

Hvis ikke der er gylle nok i tankene til at følge den oprindelige gødningsplan med en større mængde gylle til majs, er der i udgangspunktet kun nedenstående to muligheder.

- Gyllemængden nedjusteres på alle majs arealer, og der suppleres med handelsgødning, som omfordeles fra andre arealer.
 - Der skal suppleres med både kvælstofgødning og kaliumgødning.
- Gyllemængden todeles, hvor den første mængde udbringes som normalt ved etablering af majs, og den anden delmængde udbringes i start/midt juni, når majs har 5-7 blade.

Uanset hvilken løsning du vælger, skal beslutningen tages, inden majs sås. Ved den første løsning skal tildelingen af kalium tilpasses, og den eventuelle ekstra kaliumtildeling skal ske inden eller umiddelbart efter såning. Ved løsningen med todelingen af gylle kræver det også planlægning og eventuel tilpasning af såarbejdet i forhold til nedenstående problematik med gylleudbringning i en voksende majsafgrøde.

Løsningen med todeling af gylle afhænger et langt stykke hen ad vejen om de praktiske muligheder for udbringning af gylle i den voksende afgrøde, da det som udgangspunkt kræver et gyllesæt med tilpasset hjulmontering således, at der ikke køres oveni rækkerne ved udbringning af gyllen. Alternativet til et gyllesæt med special hjulmontering kan være at lave kørespor til gyllevognen ved såning af majs. Afhængig af arbejdsbredden på gyllevognen har SEGES opgjort, at det omtrent koster et udbyttetab på 2,8-3,6 procent ved en arbejdsbredde på 24 m og 1,9-2,4 procent ved en arbejdsbredde på 36 meter. Derudover kommer der en afgrødeskade i foragre, hvor det ikke er praktisk muligt at undgå at nogle majsplanter køres ned.

De seneste forsøg med delt gylletildeling er afsluttet i 2016, hvor flere metoder blev afprøvet. I store træk har der i forsøgene ikke været nogen forskel mellem de forskellige metoder. Se nedenstående tabel med gennemsnit af forsøgene fra 2013-2016. Derfor vil det, som jeg ser det afhænge af praktikken på den enkelte ejendom i forhold til, hvilken løsning der vælges.

Tabel 1 Udringning af gylle i vækstsæsonen 2013-2015 (Oversigt over Landsforsøgene 2016, s. 377, udklip tabel 13)

Majs	Kvæggylle			N i handelsgødning ⁰ kg pr. ha	Pct. tørstof	Gram pr. kg tørstof		FK NDF	NEL ₂₀₀ MJ pr. kg tørstof	Udb. og merudb. pr. ha			Forholdstal for udbytte af a.e. NEL ₂₀₀ pr. ha			
	kg total-N pr. ha	metode	tids-punkt			rå-protein	stivelse			hkg tørstof	hkg stivelse	hkg rå-prot.	NEL ₂₀₀ a.e.	2013	2014	2015
2013-2016. 10 forsøg																
1.	150 ⁰	Nedfældet	Før pløjn.		35,5	66	318,5	60,0	6,05	133,7	42,6	8,8	108,9			
2.	150 ⁰	Nedfældet	Før pløjn.		36,0	70	331,9	59,7	6,07	6,0	3,8	1,0	5,3			
3.	75 ⁰	Nedfældet	Før pløjn.		36,3	65	332,3	59,6	6,08	1,5	2,3	0,0	1,6			
4.	150 ⁰	Nedfældet	St. 15 ⁰		36,1	68	329	59,2	6,03	-3,3	0,3	0,1	-3,0			
5.	75 ⁰	Nedfældet	Før pløjn.	53 N bredspredd ⁰	35,9	71	327,5	59,5	6,08	0,6	1,5	0,7	1,0			
6.	130 ⁰	Nedfældet	Før pløjn.	15 N udsprøjt ⁰	36,0	68	317,6	59,4	6,00	-0,7	-0,3	0,2	-1,5			
LSD										5,2	ns	0,7	4,7			

2013 og 2015. 4 forsøg. Metoder til udbringning af gylle i vækstperioden

1.	150 ^a	Nedfældet	Før pløjn.	33,9	68	357	60,7	6,12	112,2	40,1	7,6	92,5
2.	75 ^a	Nedfældet	Før pløjn. St. 15 ^a	34,2	71	360	61,4	6,17	-3,1	-0,8	0,1	-1,8
3.	75 ^a	Nedfældet	Før pløjn. St. 15 ^a	34,6	70	356	62,0	6,20	-2,8	-1,1	0,0	-1,2
4.	75 ^a	Nedfældet Slanger, markforsuret	Før pløjn. St. 15 ^a	34,6	70	370	61,5	6,23	-3,6	0,1	0,0	-1,4
LSD				ns ns ns ns								

^a Ved såning er der i alle forsøgsled placeret 150 kg NP 20-9-0 m. S og B 5 cm under og 5 cm ved siden af frøene.^a 2013: 4. juni i stadium 15; 2014: 11. juni i stadium 18 (placeret handelsgødning 16. juni i stadium 19); 2015: 26. juni i stadium 15; 2016: 10. juni i stadium 15.^a Udsprøjtet med lowdriftsdyse i 300 liter vand: 2013: 2. juli i stadium 18; 2014: 16. juli i stadium 39, 2015: 3. juli i stadium 16; 2016: 4. juli stadium 17.^a 170 kg total-N pr. ha i et forsøg i 2013.^a Uden markforsuring i 1 forsøg i 2013 og 3 forsøg i 2016. Med markforsuring til pH 6,0 i 3 forsøg i 2014 og 3 forsøg i 2015.^a 85 kg total-N i et forsøg i 2013.^a 150 kg total-N pr. ha i et forsøg i 2013.

Selvom der i forsøgene ovenfor ikke ser ud til at være nævneværdig forskel mellem slangeudlagt gylle og nedfældet gylle på majsens fem-bladstadium, vil det være en god anbefaling at planlægge gylleudbringningen i forbindelse med radrensning og såning af græsefterafgrøden. På den måde vil den slangeudlagte gylle tilnærmelsesvist blive opblandet i jorden og risiko for fordampning og tab af kvælstof blive formindsket.

Ukrudtsbekæmpelse i foderroer

Af planterådgiver Thomas Harbo

Mange roer er allerede sået. Følg fremspiring af roer og ukrudt og sæt rettidigt ind med ukrudtsbekæmpelsen.

De tørre forhold i marken har betydet, at forårsarbejdet er langt fremskredet, og mange roer er allerede blevet sået. Den tidlige etablering giver roerne mulighed for at give et stort udbytte, men hertil kræves også at afgrøden holdes fri for ukrudt. Til denne sæson er der kommet flere nye roeavlere til, hvorfor det ikke mindst af hensyn til dem er vigtigt at påpege nødvendigheden af rettidig ukrudtsbekæmpelse. Jeg skal derfor her kort gennemgå bekæmpelsesstrategien overfor ukrudt med særlig fokus på T0 og T1-behandlingen.

Samlet ukrudtsstrategi

Den samlede ukrudtsstrategi er en kombineret indsats af kemisk bekæmpelse og mekanisk renholdelse.

- Senest tre dage før fremspiring udbringes et clomazon-middel, T0-behandling, hvor der erfaringsvis er problemer med spildraps og hundepersille, eller for at opnå tilstrækkelig effekt mod burrener, vejpileurt, snerlepileurt og sort natskygge.
- Første bladsprøjtning efter fremspiring, T1-behandling, skal gennemføres på ukrudt med ægte kimblade. Det vil sige, at løvbladene kun ses som en lille knop
- Anden bladsprøjtning efter fremspiring, T2-behandling, gennemføres 5-8 dage senere. Nyt ukrudt er spiret frem efter et kort interval under varme vækstforhold og længere interval under kølige forhold
- Tredje sprøjtning efter fremspiring, T3-behandling, skal gennemføres, når nyt ukrudt har kimblade. Afstanden til forrige behandling vil ofte være 7-14 dage afhængig af vækstbetingelserne. Mod besværligt ukrudt blandes med Centium 36 CS.
- Evt. fjerde sprøjtning efter fremspiring, hvor der sker yderligere ny fremspiring af ukrudt
- Radrensning kan i mange tilfælde erstatte 3. og 4. sprøjtning

T0- og T1-behandling

Det kan være svært at forudse, hvor hurtigt roerne spirer frem. Erfaringerne har vist, at sprøjtning med clomazon er vigtig for det samlede resultat af ukrudtsbekæmpelsen, så for ikke risikere at komme for sent med behandlingen må du hellere sprøjte lige efter såning – især hvis du først sår lidt senere, hvor jordtemperaturen er højere. Fugtig jord vil også være gavnlig for effekten. Er jorden meget tør på "T0-tidspunktet", kan du undlade behandlingen og alene anvende Centium 36 CS efter fremspiring.

Der er flere clomazonholdige midler, Centium 36 CS, Clomate og Kalif 360 CS, der må anvendes i roer, men det er kun Centium 36 CS, der er godkendt til anvendelse efter afgrødens fremspiring. Det er tilladt at anvendes op til 0,2 L/ha clomazon pr. sæson. Du må imidlertid IKKE anvende så høje doser, da vil sætte afgrøden fuldstændig i stå, og den vil næppe komme over det. På sandjord bør dosis højest være 0,075 L/ha, mens du på lerjord kan øge dosis til

0,1-0,15L/ha. Overlap bør undgås!

Billede 2 Clomazon-skadet roeplante. Undgå overlap da skadede planter i mange tilfælde ikke bliver større end radiser (Foto: Thomas Harbo, SAGRO).

Første bladsprøjtning efter roernes fremspiring er den vigtigste i hele sæsonens sprøjteprogram. Bekæmpelsen skal gennemføres på ukrudtets ægte kimbladsstadium. Det betyder, at løvbladene kun kan ses som en lille knop. Er du i tvivl om, hvorvidt det er for tidligt at sprøjte, men der er udsigt til dårligt sprøjtevejr de kommende dage, vil jeg anbefale, at du sprøjter; som ingen andre steder gælder det "hellere én dag for tidligt end én dag for sent". Det er en stor fordel, hvis såbedet har fået nedbør efter etablering, da det giver den langt mest ensartede ukrudtsfremspiring. Når du laver din arbejdsplan, må du ikke udsætte sprøjtingen i roerne, selvom der er andre opgaver, der også presser sig på. Holder du dig dette for øje, og hvis der samtidig er gode sprøjteforhold, kan afgrøden holdes ren.

Billede 3 Roer og ukrudt med ægte kimblade – det rigtige tidspunkt for første sprøjtning (Foto: Thomas Harbo, SAGRO).

Forpasser du første sprøjtning, er du allerede bagefter, og det vil være svært at opnå en tilstrækkelig effekt af den samlede kemiske ukrudtsbekæmpelse. Heldigvis kan der suppleres med én eller flere radrensninger.

Tabellen nedenfor viser den samlede bekæmpelsesstrategi for T0 og T1.

Tabel 2 Standardsprøjteforslag ved T0 og T1.

Sprøjtning	Middel	Dosis pr. ha.	Bemærkning, ukrudtsbestand
T0	Centium 36 CS	0,075 L	Inden fremspiring. Undgå overlap. Forbedret effekt på fuglegræs, hyrdetaske, burresnerre, hundepersille og raps. Forbedrer sprøjteprogrammets samlede effekt. På JB > 4 anvendes 0,1 L/ha.
T1	Goltix SC 700 Betanal Renol	0,7-1,0 L 1,5-2,0 L 0,1-0,3 L	Hvor agersennep, burresnerre, fliget brøndsel, gulurt, hundepersille, kamille eller raps dominerer anvendes højeste dosis af Goltix SC 700. Suppler evt. med 0,1 L/ha Nortron SC hvis ukrudtet er blevet lidt for stort.

Der skal anvendes penetreringsolie i alle roesprøjtninger efter afgrødens fremspiring. Der er delte meninger om, hvor meget dosis af olien skal variere efter temperatur og tørre/fugtige forhold. Nogle anvender altid den samme dosis, mens jeg er tilhænger af at være lidt varsom med dosis af olien – ikke mindst ved første sprøjtning, hvor roerne er mere sarte.

Tabel 3 Retningslinjer for dosering af penetreringsolie afhængig af temperatur og vokslag.

Temperatur	Renol / penetreringsolie [L/ha]	
	Første sprøjtning	Anden til fjerde sprøjtning
10 – 15 °C	0,3	0,5
15 – 22 °C	0,1 – 0,2	0,3
Over 22 °C	--	0,2

Godkendte ukrudtsmidler

Alle de godkendte herbicider til brug i roer er omfattet af restriktioner i brugen. I tabel 4 herunder ses en oversigt. Midlet med de "skrappeste" restriktioner fastsætter naturligvis afstandskravene for en tankblanding. Specielt kan afstandskravet til veje og beboelse m.v. på 10 meter for Goltix SC 700 være svært at overholde i mange marker, men som det kan ses i tabel 5, er der alternative produkter med mere lempelige afstandskrav.

Vær opmærksom på, at FMC Agricultural Solutions A/S har afmeldt produktet Safari 50 WG, som tidligere har været en del af standardsprøjteprogrammet i roer, og produktet må ikke længere anvendes.

Tabel 4 Godkendte ukrudtsmidler i foderroer. Se også tabel 5.

Middel	Reg. Nr.	Godkendelse						
		Max. dosis pr. år	Max. antal behandlinger	Behandlingsfrist	Afstand til [m]			Andre restriktioner
					Vandmiljø	§3	Vej, beboelse m.v.	
Agil 100 EC	396-12	0,8 L	2	60 dage	2	-	-	Kun behandling hvert tredje år på samme areal.
Betanal	18-528	6 L	4	90 dage	2	-	-	
Centium 36 CS	421-2	0,2 L	1 ¹⁾	Umiddelbart efter såning og ikke senere end før fremspiring. ¹⁾	2	-	-	Maks. 90 g/ha aktivt stof hvert tredje år.
Goltix SC 700	396-22	3 L	4	Vækststadium 18	2	5	10	Max. 1,0 L/ha pr. gang. Kun hvert tredje år på samme areal.
Focus Ultra	19-93	2 L	1	Vækststadium 39	-	5	2	Max. 2,0 L/ha pr. vækstår.
Matrigrion 72	64-136	0,035 kg ²⁾ (35 g)	1	Maj	-	-	-	Kun hvert fjerde år på samme areal.
Nortron SC	18-426	0,69 L	3	Vækststadium 18	2	-	-	Max. 0,23 L/ha pr. behandling. Kun hvert tredje år på samme areal

1) Der må maksimalt anvendes 0,2 L/ha Centium 36 CS/år. Anvendes der 0,2 L/ha Centium 36 CS før fremspring, kan produktet ikke anvendes efter fremspiring. Anvendes der 0,1 L/ha Centium 36 CS før fremspring, kan der anvendes op til 0,1 L/ha Centium 36 CS efter fremspiring (se nedenfor). Anvend op til 0,2 L/ha Centium 36 CS på JB > 4. Anvend op til 0,1 L/ha Centium 36 CS på JB 1-4.

2) Max. dosis er dog 0,14 kg/ha ved rækkebehandling/båndsprøjtning i 12,5 cm bånd med 50 cm rækkeafstand.

Tabel 5 Godkendte ukrudtsmidler i roer og markedsførte parallel-/kopiprodukter

Aktivstof	Originalprodukt anvendt i bekæmpelsesforslag ¹⁾	Markedsførte parallel-/kopiprodukter ^{1, 2)}	Afstand til [m]		
			Vandmiljø	§3	Veje, beboelse m.v.
Clomazon ³⁾	Centium 36 CS (421-2)	Clomate (756-1)	-	5	-
		Kalif 360 CS (396-57)	2	-	-
Clopyralid	Matricon 72 (64-136)	Cliophar 600 (361-56)	-	5	-
Cycloxydim	Focus Ultra (19-93)	LFS Cycloxydim (318-139)	-	5	-
Ethofumesat	Nortron SC (18-426)	Ethosat (396-84)	2	1	1
		Oblix SC ⁴⁾ (1046-6)	2	-	1
Metamitron	Goltix SC 700 (396-22)	ECP Metafol 700 SE (1046-9)	2	-	-
		Goltix Gold (396-81)	2	-	2
		Metafol 700 SE (1046-12)	2	5	-
		Mitron 700 SC (713-3)	2	-	5
		Skater Gold (396-99)	2	-	2
		Target 700 SE (1046-8)	2	-	-
		UPL Metafol (1046-4)	2	5	-
Phenmedipham	Betanal (18-528)	Betasana 160 SE (1046-13)	2	-	-
		Kontakt 320 SC ⁵⁾ (396-32)	10	-	-
		SweDane Betasana 160 SE (1046-11)	2	-	-
Propaquizafop	Agil 100 EC (396-12)	Zetrola (396-72)	2	-	-

1) Registreringsnummer står i parentes.

2) Parallel-/kopiprodukter har IKKE nødvendigvis samme godkendelse som originalprodukt. Læs nærmere på etiketten.

3) Clomazon-parallel- og kopiprodukterne er godkendt til mindre anvendelse. Du finder godkendelserne her.

4) Firmaet har afmeldt produktet. Evt. restlager må lovligt anvendes indtil 01.06.2025, hvorefter der er opbevarings- og anvendelsesforbud.

5) Vær opmærksom på, at Kontakt 320 SC indeholder 320 g aktivstof pr. liter, mens de andre phenmedipham-produkter indeholder 160 g pr. liter.

REGLER OG TILSKUD

GLM 7 – treårsreglen, majs

Af planterådgiver Cecilie Rasmussen og planterådgiver Thomas Harbo

Hvis ikke der sås en græsefterafgrøde i majs, kan det give problemer med GLM 7 kravet i de fremtidige markplaner.

I forbindelse med udarbejdelse af Fællesskema 2025 kommer vi indimellem ud for problemer med overholdelse af GLM 7 kravet om maksimalt tre år med samme afgrøde på arealet. Ved tilpasning af markgrænser i forhold til sidste års EU-ansøgning giver selv meget små justeringer anledning til problemer ved indsendelse; der er tilsyneladende tale om en meget snæver bagatelgrænse i praksis.

Når det kommer til majs, skal du være opmærksom på den undtagelse fra treårsreglen, som alene gælder for majs, hvor der er to sæt afgrødekoder for majs henholdsvis uden og efterafgrøde. Afgrødekoder UDEN efterafgrøder gælder for majs uden isået efterafgrøde og majs med frivillig målrettet efterafgrøde, mens afgrødekoder MED efterafgrøder gælder for majs med pligtig efterafgrøde og frivillig efterafgrøde/grøngødning. Det er derfor meget vigtigt, at du sørger for at efterafgrøder som planlagt i markplanen og kontakter din planterådgiver, hvis du vil ændre placering af efterafgrøder. Er den rigtige afgrødekoder ikke anvendt, kan det betyde, at du ikke kan have majs som planlagt allerede i 2026. Det kan også have den konsekvens, at det i årets ansøgning resulterer i underkendelse af sædskiftekravet, så ansøgningen om grundbetaling overgår til manuel sagsbehandling samt et støttetæk på mindst 15 %.

Det er derfor heller ikke underordnet om græsefterafgrøden bliver ordentlig etableret og har en tilstrækkelig dækningsgrad allerede fra høst og frem til 1. marts 2026.

Husk 4 % brak ved leje af ekstra jord

Af planterådgiver Cecilie Rasmussen

Lejer du mere jord ind, så husk at have brakkravet for øje.

Markplanen er tilrettelagt, og de 4 % brak er fundet, men ekstra lejevord kommer til. Udover at skulle beslutte hvilke afgrøder, som skal etableres på arealet, skal der også findes yderligere brak. Inden arealerne nedvisnes og græsmarker tildeles gødning, bør der ved muligheden om evt. leje af mere jord allerede nu påtænkes, hvor kan brakken findes. På arealer med brak må der hverken anvendes gødning eller planteværn.

Slåningsbrak kan slås i april – husk billedokumentation

Af planterådgiver Cecilie Rasmussen

Tag billeder med Landbrugsstyrelsens app, hvis du afpudser slåningsbrak i april måned.

Arealer, der er tilmeldt med slåningsbrak, skal slås mindst én gang april måned eller i perioden 1. august til og med 25. oktober. Vær opmærksom på, at der fra den 1. maj til og med 31. juli, er en forbudsperiode mod slåning pga. yngleperioden for markvildt.

Vælger du at slå/afpudse din slåningsbrak i april måned, så skal du huske at tage billeder af arealet via Landbrugsstyrelsens app, som kan hente i Google Play eller Apple Store; appen hedder "Landbrugsstyrelsen". Når appen er downloadet, skal du logge ind med din virksomheds MitID og finde den mark, hvorpå der er tilmeldt slåningsbrak og efter afpudsning tage billeder af marken via app'en.

Det er vigtigt at huske billedokumentation, hvis slåningsbrakken alene slås/afpudses i april måned, fordi det er ikke sikkert, at satellitkontrollen, som flyver over markerne i starten af oktober, kan opfange, at arealet er blevet slået/pudset af, hvorfor du kan forvente et høringsbrev. Har du ikke billedokumentation af det afslåede brak-areal, kan det være nødvendigt at skulle afpudse/slå arealet igen mellem 1. august til og med 25. oktober for at overholde forpligtelserne til brak.